

MUHULA WA PILI 2023
KISWAHILI
KARATASI YA KWANZA (102/1)
KIDATO CHA TATU (3)
MUDA: SAA 2 ½

MWONGOZO WA KUSAHIHISHA

1. Sura ya kumbukumbu iwe na;

- Mada/kichwa. Kiandikwe kikamilfu.
- Waliohudhuria.
- Waliotuma udhuru.
- Waliokosa bila kutuma udhuru.
- Waalikwa/wageni (kama walikuwamo).
- Ajenda.
- Kufungua mkutano.
- Kusoma na kuthibitisha kumbukumbu za mkutano uliopita.
- Yaliyotokana na kumbukumbu za awali/masuala ibuka.
- Kumbukumbu za mkutano wenyewe zifuate.
- Shughuli nyinginezo/ za ziada.
- Kufunga mkutano.
- Sehemu ya thibitisho la mwenyekiti na katibu. Isitiwe sahihi

Ajenda zilenge:

- Masuala ya chama cha Kiswahili.
- miradi/ mipango ya chama

2. Mtahiniwa ajifunge katika athari mbaya/ madhara ya simutamba miongoni mwa wanafunzi.

Baadhi ya madhara ni:

- i. wizi wa mtihani
- ii. kuchukua muda mwingi katika mtandao badala ya kusoma
- iii. wanafunzi kutembelea tovuti zisizofaa/ chafu/ upotofu wa maadili.
- iv. wanafunzi kuwasiliana na watu wenye mienendo mibaya
- v. wizi wa simu hizo miongoni mwao
- vi. kutumia pesa nyingi kununua muda wa maongezi
- vii. madhara ya kiafya kutokana na matumizi ya muda mrefu (kadiria)

3. Hii ni methali

Alenge maana kuwa atupaye jiwe kuliko na watu wengi hajui litampiga nani.

Huenda likamuumiza mtu wao. Si vyema kufanya kitu cha kuumiza wengi.

Tanbihi

- i) si lazima aeleze maana wala matumizi ya methali.
- ii) Akiandika visa vingi amepotoka kimtindo.

- iii) Lazima pande zote mbili za methali zishughulikiwe. Akishughulikia upande mmoja asipate zaidi ya (C+) (alama 10)
- iv) Aandike kurejelea kila upande wa methali.

4. Insha ya mdokezo

- i) Kisa kioane na mwisho aliopewa.
- ii) Asichopeke tu mwisho huu.
- iii) Kisa kidhihirishe alivyotendewa wema na mtu na akatamani kumwona.
- ii) Kisa lazima kiwe katika nafsi ya kwanza.
- iii) Akikosa kumaliza kwa dondoo, atakuwa amepungukiwa kimaudhui kwa kiasi kikubwa.

Kutuza

Kiwango Alama

- D-01-02 - amejitungia swali
- haeleweki kwa vyovyote
- D 03 - Anapotoka, lugha hafifu sana
- D+ 04-05 - Insha inaeleweka kwa utata mkubwa
- makosa mengi ya sarufi, hijai, msamiati na uakifishaji.
- C- 06 - 07 - Japo anajaribu kujibu swali ana makosa mengi ya sarufi, na hijai msamiati na uakifishaji
- C 08 - Makosa mengi ya sarufi, hijai, msamiati na uakifishaji
- Mada haikuzwi kilcamilifu
- Hana ubunifu wa kutosha
- C+ 09-10 - Licha ya makosa ya sarufi, hijai, msamiati na uakifishaji anaeleweka.
- Anatomia tamathali za usemi kwa njia halifu
- B- 11- 12 - amezingatia mada kikamilifu. Ana makosa ya hijai, na msamiati. Ana machache ya uakifishaji.
- B 1 3 - Amezingatia mada kikamilifu. Lugha ya mnato imeanza kujitokeza
- makosa ni machache ya hapa na pale
- B+ 14- 15 - Amejibu swali kikamilifu. Ametunijia lugha ya mnato.
- makosa machache ya sarufi hijai, na msamiati.
- A- 16- 17 - Anaibua hoja zilizokomaa.
Lugha yakeni ya kuvutia mno.
- Amezingatia urefu
- Anatomia mitindo mbalimbali ya sentensi
- Uakifishaji wake ni mzuri zaidi. Makosa ni machache sana yasiyokusudiwa.
- A 18 - makosâ yote yasizidi matano.
- A+ 19- 20 - Insha ni nzuri mno. Haina makosa ya ama yoyote.